

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenként 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség: Kigyo-utca 9. sz. Kiadóhivatal: Szt.-István-tér 1. sz.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Az idej május.

Más emberek csinálják ma a kalendáriumot, mint régen és más időkben élünk. Hajdanában nagy tudomány emberek, ősz fejjel irták meg tapasztalataikat, melyeket ifjú koruk óta gyűjtöttek és ezekben a munkájukban századokra kiszámították előre a csillagok járását. Oda tették a trónra a napot szuverén urnak, mely be-ragyogja az apró bolygókat, a kis csillagokat, melyeknek hivatása a nap körül keringeni.

Nem vált be a theória.

Apró bolygók világitanak ma, a régi tekintélyek napja lejárt, a nagy szellemek nem tudják már érvényesíteni hatásukat a tömeg felett.

Nem tekintélyek vezetnek bennünket, hanem kolompok után ügyelünk.

Az erkölcsi nyomorékok, kik sem nagygyá lenni nem tudtak, sem elég nemek nem voltak, hogy meghajoljanak az igazi nagyság előtt, új tant hirdettek: „Le a tekintélyekkel.“

És hatott az új tan. A szellemi proletárok, a bolygók uralma elérkezett. Olcsó jellem, nagyképtiség kell a plebsznek, s e tan meghozta mind a kettőt. Csak hirdetni kellett szajkó módra a jelszót, „nem hajlok meg semmi tekintély előtt“ és körül vette

a nagy liberális szellemet a nimbus, kivált a tömegből és hatott, mint a szinpad papir szikla, vagy a muzeumok kitömött elefantjai.

E tan ásta alá a tekintélyeket. ez csorbította meg irányító befolyásukat a nagy tömegekre.

De a tömegnek vezető kell, ha nincs csinál magának és mert soha az alkotás külömb nem lehet az alkotónál, semmi emberek kerültek a vezéri polczra.

Önző, félművelt, lelketlen emberek, kiket sem családi, sem hivatalbeli tradíció nem kötött, kik soha annyira nem emlékedtek, hogy ideálok ismertek volna, csak nyomorúságos énjük érdekelt.

Vezetni nem képesek — hát izgattak, a célját nem ismerik, de azért kiadják a jelszót „előre“: ha jobb helyzetbe, ha csendőrr szuronyba, mindegy.

A plánáték uralma átváltoztatta a természet rendjét.

Hajdan a telet a nyugalom és pihenés idejeként emlegették, fagyokat, jeget, zuzmarát jövedöltek a 3 téli hónapra, ma nem így van.

Titkos akna-munka leglázasabb ideje a tél. Apró sötét putikokban gyűlnek össze az emberek és szitják egymásban a tüzet, a bosszu, az elégedetlenség tüzét,

mely meggyűlik a szivekben, mint a forró láva, mint a vulkánnak tüzes ereje. Nem a hideg, csendes időszak ma a tél.

Tavasza a munka kezdetét jelentette régen. Az Isten erdőn, mezőn végig árasztotta a meleg napsugárt s az ember imádkozott és dolgozott, hogy segítve magán, az Isten is megsegítse. Ma az első tavaszi munkát a csendőrr-szurony végzi s a régi óhajtott szép május ma rettegéssel köszönt be s az egész közigazgatást mozgósítani kell, hogy a télen telgyült, felszított láva kitoréását megakadályozza.

A nyár, az ősz az áldás ideje volt régen s az ember lázas munkával, de jó kedvvel igyekezett belemarkolni az isteni alamizsnába, mit e két időszakban bőven nyújtott s mindenki vihette a kenyeret, melyből jutott minden napra, mert az Isten bőven adja a szükségést. Ma sztrájkot készítenek elő a munkanapokra és tudni sem akarnak a kenyeret adó Istentől. Aki pedig mégis megdolgozott a maga kenyeréért, kérdés, hogy bele haraphat-e, mert el veszi az ember az embertől, amit az Isten megadott.

Az uzorások és Várkonyiak foglalták el az arisztokrácia és az egyház helyét.

Hajdan a jobbágy munkája a nemes uré volt, lelke az egyházzé, az Istenné. Ma az uzorás kiszipolyozza a véréit is, az

Irodalmunk hanyatlása.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

Az irodalom azon pillanattól kezdve, melyben az idealizmust kezdte kiküszöbölni köréből s egyre erőszakosabban tört a realizmus felé, a moralissal mindinkább ellenséges álláspontot kezdett elfoglalni, migmen ugyszólván elvült állította föl, hogy mindaz, a mi az aethetika körébe tartozik kizárólagosan az ember gyönyörködtetését tartsa szem előtt s ne tévelygjen a moralis bizonytalan mezőin. A gyönyörködtetést látszólag célul tűzte ki, pedig nála inkább csak megélhetési eszköz; hatni akart, hogy kelendőse legyen, hogy tengődhessék; tulajdonképeni célja azonban önmaga volt. Az irodalom az irodalomért, a művészet a művészetért, épen úgy, mint a hogy a divatos bölcsészetek szerint az ember önmagának célja. Minden önmagának célja, ez századunk legnagyobb tévedése. A természet önmaga körül fordul meg épen úgy, mint az ember, mely a tűzben álló földből csak azért csirázott ki, hogy lehelete együtt fagyjon meg a föld parányának utolsó rezgésével. Ezen tévedésbe esett az irodalom is, mely realizmusában az ismereteket gyarapította, de a jó és szép eszméjét nem fejleszté, nem tökélyesíté az erkölcsi érzelmeket, aminthogy nem teszi azt például a modern szinpad sem realizmusával.

Ne csodáljuk tehát, ha a célját tévesztett irodalom dekadenciájának indult. Minthogy önmagának vált céljává, külső ékességeket keresett, alkalmazkodott a külső formákhoz, hogy ezzel hásszon, a külszin ellentétivel iparkodott erőteljességet ültetni, a színelket beszélteté, a fizika rezgési elméleteiből szötte költé-

zetét, a föld méhének tűzéval melegíté az érkeket, s az alkony felhőinek színével kápráztatott, hanem az eszményt azt figyelmen kívül hagyá. Ugy tett, mint a hiúság asszonya, aki szépségével kábit, aki szépségét tekinti életcélnak, aki egyedül szépségének óhajtt hódolatot. Ez lényege. És mikor mulandósága a tükörről ri ki, akkor szépségének varázsát természetellenes eszközökkel akarja megörökíteni. Ez a női szépség dekadenciájának csalhatatlan jele, amaz az eltévedt irodalomé, az aethetika, a művészet általában. Mindegyik eltért az idealizmustól, melynek eleme, a természetfölötti, s az erkölcsi és a realizmus, a naturalizmus, a pozitivizmus elé borult imádatlalt; csak az eget látta s az egek világiának hozzánk rezgő fényét, de megfeledkezett az észelvü Kant szavairól: „Két tárgy tölti el a lelket mindig újra születő csodálattal és tisztelettel és ezek a szerint növekednek, amint a gondolat gyakrabban visszatér a két tárgyhöz, amint jobban alkalmazkodik hozzájuk: fölöttünk a csillagos ég és benne az erkölcs.“

Megengedem azt is, hogy ez a század bámulatos anyagi haladásának következménye; más kérdés azonban az, vajjon e következmény rossz-e vagy jó-e? Ha a dekadens irodalom és romantizmus között meglévő és az első pillanatra szembeálló határozott ellentétek fölött gondolkodom, azon meggyőződésre jutok, hogy e két végtel között kell keresni a helyes utat, s hogy a véleletek törvénye a dekadens irodalomnak föltétlen elítélése is. Az említett következmény tehát, mint egyik végtel, rossz, épen olyan rossz, mint az egyoldalú haladás révén megerősödött modern bölcsészeti rendszerek, melyek elősegítették azt, hogy az aethetika

magát önczelnak tekintse. Pedig azonban önczelnak kell magát tekintenie, ha az eszményt, a természetfölöttit, az erkölcsit kiküszöböltek az emberi társadalomból, mert ezek nélkül pozitív, matematikai pontosságú ismertetéseknél van csupán létjogosultsága.

Egyértelmű tehát ez a szépirodalom, szóval a művészetek minden ágának megfojtásával. Ma ez önczél még kölcsönöz bizonyos efemer értéket az irodalomnak, de ezen érték, változatlan körülmények között kisebbedni fog, míg végre teljesen megszűnik, mint minden, ami csak önmagát ismerte célul. A görögök művészetének becsét még ma is az örök jelzővel tiszteljük meg, de csupán azért, mert műveiben az eszményt érezzük, mert e művek minden egyes vonásából az olvassuk ki, hogy a teremtő művész szemei előtt az örök eszményi lebegett, mely folyton erkölcsi tökélyeteseést követel.

Megengedem, hogy a tulzó idealizmus aethetikáta szépirodalmi tévedés, de e tévedés nem jogosíthat még fel az eszményi kiküszöbölésre, s annál kevésbé igazolja századunk irodalmának dekadens irányát és aethetikáját. Mert ha a tulzás a misticizmusba téved, ez még nem azt jelenti, hogy a modern írónak az eszményt, az erkölcsit nem ismerő naturalizmusban, vagy realizmusban kell tévelygnie. Az idealizmus tévedéséből csak a javulást, nem pedig a rombolást kell megtanulni, aminthogy a betegségből az orvos nem azt tanulja meg, mint kell kipszittani a szenvedő embereket, hanem azt, hogy minő gyógyszerekkel adhatja vissza egészségüket.

El kell ismernünk, hogy nálunk e dekadens irány még nem birt tért hódítani, hogy az eszményi ellen küzdő Zola-féle naturalizmus

Mai lapunk 8 oldal.

ingyenlő agitátorok pedig megméltelyezik a lelkét.

Igy állunk ma, midőn sokan büszkén hirdetik, hogy a tekintélyek kora lejárt.

Mi pedig nem ismerjük el, hogy a napot helyettesítheti bármely bolygó, hogy a tekintély helyét betölthesse a kolompos.

Május elsőjén felnyitjuk a templomok ajtóit, oltárookra tesszük a legeszményibb embernek, a szűznek és anyának képét, hogy érezze meg az ember elvadult lelke a régi nap melegét, a vallás felemelő erejét e csodálatos példában, hogy a régi tekintély szava megcsendüljön fülében: „fel a szivekkel“.

A liberális éra oda vitte az embert, hogy csak káromolni tud és sztrájkolni — a katolikus egyház törhetetlenül fárad rajta, hogy megtanítsa ismét — imádkozni és dolgozni.

— A kvóta-ügy. Az osztrák kvóta-bizottság renunciuma azzal zárul, miszerint a bizottság hajlandó a magyar bizottsággal *szóbeli tárgyalásokba* bocsátkozni. Egy kormányparti lap azonban kételyét fejezi ki a fölött, hogy a magyar kvóta-bizottság, miután az osztrák bizottság a kiszámítási alapot nem fogadta el, hajlandó lenne az előreláthatólag meddő szóbeli tárgyalásokba belemenni. De ha — ugymond — minden várakozás ellenére a magyar bizottság mégis elfogadná az osztrákok meghívását, akkor legalább fejezzék be gyorsan ezt a szerencsétlen kísérletet.

— A szövetkezetekről. A szövetkezeti törvényjavaslatot tegnap tárgyalta a képviselőház pénzügyi bizottsága. A kormány részéről Erdély, Lukács és Darányi miniszterek voltak jelen. Pulszky Ágost, a pénzügyi bizottság előadója pénzügyi és közgazdasági szempontból ismerteti a javaslatot. Maltekovics Sándor nem szól a javaslat ellen, ámbar nem helyesli annak alapszámját. Hegedűs Sándor, mint kísér-

letet elfogadja a törvényjavaslatot, ámbar nem tartja természetesnek az alapot, melyre fektetve van. Gyurkovics helyesli a törvényjavaslat alapszámját, aggályai vannak azonban arra nézve, hogy az állam túlságos kötelezettségeket a igen nagy felelősséget vállal magára. Emmer az itt kontempálát szervezet helyett főleg azt tartotta volna szükségesnek, hogy a kereskedelmi törvénynek a szövetkezetekre vonatkozó fejezete gyökeres revízió alá véteassék. Végül Lukács László és Erdély Sándor fejtegették a kormány nézeteit, mire a bizottság a javaslatot általánosságban elfogadta.

— A kongrua. A kormány kongrua-javaslatát élénk visszatetszést keltett a hazafiás görög katolikus ruthén papság körében is, kik a legsilányabb javadalmazás mellett s nyomorult anyagi viszonyok között ott a felvidéken a leghazafiasabb missiót teljesítik. A „Kelet“ egyik cikke felpanaszolja, hogy most, a nem katolikus kongrua kiegészítésével csak újabb terhet rak a kormány a ruthén nép vállaira is, mely népet teljesen kiszolgáltatott a hajmeresztő uszorianak s mindenféle csalásnak s engedte, hogy egy bevándorolt, de máshonnan kitolonczolt elem elől messze kényszerüljenek vándorolni.

— Választói jog kiterjesztése. A néppárt egyik programja mellett készül állást foglalni Csánádmegye. Mint értesülünk, Návay Lajos dr. főjegyző indítványt tett, hogy írjon fel a megye az országgyűléshez a választói cenzus leszállítása, a választó-kerületek új beosztása, a községenkint való és titkos szavazás érdekében. A cenzus első feltétele az legyen, hogy a magyarul irni és olvasni tudók felvétesenek a szavazói listába. — Az indítványt majd a megye őszi közgyűlésén jogjék tárgyalni.

Ciszterciták jubileuma.

A cisztercitáknak 800 éves jubileuma, melynek emlékére a mult hét végén sz.-triduumot tartottak, jelentőségében sokkal nagyobb, lefolyásában sokkal magasabb volt, sem hogy annak egyszerű regisztrálásval beérhetnünk; 800 év nemzetek életében is számottevő idő,

annál inkább egy szerzetesrend történetében, melynek küzdelmei, dicsőséges multja, sikerei az egyház múltjé idősével szorosan egybefüggnek. A szerzetes rend leik az egyház munkaságának lefénysőbb kiemeltéi. Támasztotta, fölnevelte és megtartotta őket az isteni gondviselés a szerint a mint a kor az ő támogató karjaikra rászorult. Hogy pedig missziójuk milyen mélyre ható volt a multban, s az a jelenben is, abból látszik, hogy fejedelmek és népek hálája, pártfogása és őszinte szeretete kísérte őket mindig utjaikon. Akkor tehát, mikor a ciszterciták 800 éves fenállásuk emlékét ünnepeik, ünnepel első sorban az egyház, melynek anyai szivéből fakadt e rend, de ünnepe a keresztény társadalom is, melynek első soraiban küzd, felekként ott találjuk a cisztercitákat is.

A lefolyt sz. triduum legemlékezetesebb pontjai a sz. beszédek voltak, melyek inkább mondhatók konferenciás beszédeknek, mint szorosan vett egyházi szónoklatoknak. A nagy közönség előtt ezekben domborodott ki a ciszterci rend multja, jelene. A hívő népek voltak a beszédek száma, de mindegyik végén volt intelem, buzdítás az ifúság számára is. Az intelligencia szolgáltatta a hallgatóság nagyobb részét, sőt voltak jelen nem katolikusok is. Maga az ünnepség szokatlan volta is hatott a közönségre, mely idejekorán iparkodott magának helyet biztosítani. Az első szónok Sencsny Győző igazgató volt. Kellemes, csengő hangja előre biztosította a sikert. Leírta a rend keletkezésének történetét első munkálkodását; igaz történeti érvei, meggyőző logikája nagyon jó hatást tett. A második szónok Mátray Rudolf volt. A ciszterciták életrendjéről szólt. Leírta szépen az éjjeli kórust, a gregórián magasztos dallamait, erdők, mezők felvirulását stb. Kellemes hanghordozása csak elősegítette azt a mély hatást, melyet a hallgatóságra tett. A péntek délelőtti szónok dr. Vass Bertalan volt, hosszú időn keresztül a magyar irodalom tanára. Jó

csak divatos betegség, mely nem vált gyógyíthatatlanná s nem pusztít egész társadalmunkban, mint a hogy pusztítottak a gyakorlati életre erőszakolt bölcsészeti teoriák, de azért itthon is akadhatunk már oly írókra és aesthetikusokra, akik a szóvárányosan fellépett betegséget erővel akklimatizálni akarják, amire szerintünk az említett teoriák az ember anyagot már-már elő is készítettek. Reméljük azonban, hogy ez a fáradozás kárba fog veszni, mert a honnan hozzatunk kerül a dekadens áramlat, ott egyre erőteljesebben kezd egy új és helyes irány hódítani, ott már lelkesedéssel dolgoznak azon, hogy a misticizmus és az eszményit gyűlölő realizmus között meglevő közeputat ismertessék meg a társadalommal, melyen az eszményi és a valóság közötti harmoniához ér, amely harmonia felmagasztolása egyedül képezheti csak czélját az egészséges aesthetikának. És szerencse az, hogy ezen a munkán sokkal kiválóbb tehetségek fáradoznak, alkotásaik sokkal nagyobb feltűnést keltenek, sem hogy attól kellene tartanunk, hogy eszméik későn érkeznek hozzánk. Amazok az újság ingerével hatottak és mesterségesen terjesztettek, ezek az igazság erejével fognak meggyőzni s a valódi aesthetika eszközeivel kérnek bebocsátást a társadalomba. Mikor minálunk azt hangoztatják, hogy az aesthetika idealizmusra tévedés, mikor Zolával szövetkezve hazugságnak bélyegzik az eszményit, ugyakkor már azt is hangoztatják, hogy a nyugaton az eszményi ellenségei vereséget szenvedtek, s az idealizmus hajnala szebben mint valaha kezd derengeni.

A valódi aesthetika czélja a harmonia az egyetemes eszményi igazságok és az egyedi realizmus között; e dekadens irodalom elveti e czélt, nem ismer természetfölötti elveken nyugvó erkölcsant, s az érzéki realizmus kéjeit vagy

kinjait eszközül használja, hogy önmagának tetszelegheassék. A közönség izlésének akar hódolni, hogy ambiciózt kiélgeithesse. Ez a megtévedt aesthetika önző nagyravágása. És itt minden félreértés kikerülése végett ismét ki kell emelnem azt, hogy az ismeret terjesztése, azon az alapon, melyen a dekadens irodalom áll, nem aesthetika és nem szépirodalom. De ha a dekadens irodalom hívei azt hoznak fel ellenvetésül, hogy hatni akarnak az általuk hirdettet tanok érdekében az emberre, akkor figyelmeztetnem őket, hogy épen e szándékuikkal jönnek ellenkezésbe a naturalizmus és a pozitivizmus elveivel, mert az ember erkölcsi valójára appellálnak, melyet természetfölötti elemekkel bölcsészetiük el nem ismer. It sincs tehát igaza azon aesthetikának, mely elveti az ideális erkölcsi alapot, hogy Beöthy szerint „csak a szinek finomságaival, üdeségével és tökélyével hasson.“ Épen olyan túlzása ez a naturalizmus aesthetikájának, mint a bölcsésznek, hogy ellentétet használjak, a tulzó spiritualizmus.

A dekadens irodalom önző jellegéből, az erkölcsvilágnak semmibe vevéséből, a közönség izléséért való küzdelemből természetesen kérvetkezik az, a mit ma a szépirodalomban is tapasztalunk kell: a meggyőződés hiánya. Bő ismereteket eláruló műveket naponkint olvashatunk, de olyant, melyből a meggyőződés ereje sugárzik ki, csak azoktól várhatunk a kik a szép, az igaz és jó eszméket és az erkölcsit nem a realizmus önzésének szempontjából nézik, hanem eszményi szempontból, az egyetemesség szempontjából. A valódi idealizmus föltétele a meggyőződés, mely bizonyára ér annyit az aesthetikában, mint a meggyőződés hiánya. Meggyőződés nélkül az irodalom elveszti hivatását, mit naponkint tapasztalhatunk.

A dekadens irodalom realizmusában tehát kerüli az erkölcsant, s ha akadunk is egyesekre, kik még nem estek egészen a törbe, ugy ezek is inkább csak azért engednek meg erkölcsant reflexiókat, vagy azért öltenek erkölcsi, mondjuk eszményibb színezetet, mert önösségükben érzik, hogy bizonyos igazságokra az egyednek szüksége van saját érdekében s hogy bizonyos rosszat az egyének érdekében üldözni kell. Ezt is inkább a közvélemény tetszésének keresése, a dekadens irodalom elve. A századvégi irodalomnak e tévedése hozta gyakorlatba a divatos írókat, akik ellesik az ismert közönség érzéki vágyait, s ezeknek áldoznak, hogy dicsősítésben részesüljenek. A divatos író eszméje és az aesthetika lényege között épen olyan az ellentét, mint tűz és víz között. Amaz a dekadencia szülötte; emez az idők, a való idealizmus változhatatlan törvénye. Azt azonban el kell ismernünk, hogy a divatban levő író feladata egyike a legkönnyebb feladatoknak, csak azt kell maga elő tűzni szabályul, hogy nem fog oly meggyőződéssre szert tenni, amely meggyőződés eszményibb körből veszi táplálékát, nem pedig az embercsoport naponkint változó véleményéből, melyet azután szívesen nevez el közvéleménynek; hogy nem fog oly aesthetikai szabályokat elfogadni, melyek harmoniáról beszélnek, az eszményi és az egyetemes emberi való harmoniájáról, általános erkölcsi szabályokról, melyeket még az aesthetikának sem szabad megsértenie.

A dekadens irodalom tehát fogoly, ön-érdekének foglya, fogoly ezen irodalomnak kezében az aesthetika, melyet ki kell szabandítani, hogy az eszményi erkölcsantának világában gyakorolhassa hivatását.

hatást tett már a jellegje is: „A ki utánam akar jönni, vegye fel keresztjét és kövessen engem”. Előadását világosság, ügyes felosztás, s több helyen szónoki hű jellemzte. „Vegye fel keresztjét az elme, a szív és akarat” divíziója a annak kifejtése jött sikerült. Az általánosra erősen sujtott le. Jól alkalmazott sz. irásai idézetei alapos tudásra vallanak. Erős hangja és képzett gesztusai könyvüvé tették a fellépést. Beszéde nagyon épületes volt. A negyedik szónok dr. Láng Vince a hittan tanára volt. Szép eszmét fejtegetett, hogy a szerzetes nem vészett el a társadalomra nézve, mert üdvös munkásságával, az ifjúság nevelésével többszörösen lerója a ker. társadalom s a haza iránti kötetleit. Jó szívre valló intelmet intézett a szülőkhöz és az ifjúsághoz, nemkülönbön szerzetesársaihoz is. Az utolsó szónok Madarász Flóris fiatal cisztercita volt, ki Mária kultuszát fejtegette. Egészen gyakorlott szónoknak bizonyult. Szépen összehallított beszédje méltó befejezése volt a ciklusnak. Szép hasonlatai, költői nyelvezete, igaz érvelése nagy hatást keltett. Az anyai szeretetről édesen beszélt s szépen kidomborította, hogyan fért össze Mária tisztelete a szerzetesek életével. A bevételek dicsőretére valának a ciszterci rendnek. Egyes szónoklatok után sürűen lehetett hallani, mennyire épületes volna ciszterciak templomába behozni a szent beszédek, mikor ilyen jó erővel rendelkezik. Nagy hasznára lenne az egyháznak. Mert a ciszterciákat tudásuk, tudományos készségük, társadalmi szereplésük erre praedestinálja is. Intelligens közönségünket nagy hállára köteleznék. A ciszterciákat itteni igazgatója, ki nemes lelkének már számos izben adta tanujelét, bizonyára talál módot s eszközt arra, hogy az ifjúság nevelése mellett a szülők lelkére is hassanak, hogy az a mag, melyet ők vetnek az ifjúság lelkébe, annál nagyobb gondozásban részesüljön hazáról is. A jubileumnak méltó gyümölcse lenne ez.

A szent triduum befejezésül dr. Steiner Fülöp megyés püspök lényes segédlettel „Te Deum”-ot tartott. Az ifjúsági énekar ugy ezen alkalommal, mint a többi napokon kitett magáért. Különösen a litánia volt szép, melyet római kottázás szerint adtak elő.

Spectator.

Közgyűlések.

A megyenél.

Fejérvármegyei törvényhatósági bizottsága e hó 2-án tartotta meg rendes tavaszi közgyűlését a vármegyeház nagytermében báró Fiáth Pál főispán elnöklété alatt. A tárgysorozat egyik pontja sem idézett elő nagyobb vitát, általánosságban mindegyik elfogadtatott és jóváhagyott. Az alispáni jelentést egész terjedelmében tudomásul vették. Mint nevezetesebb pontokat megemlíthetjük a következőket: Láng Aurél távozása folytán megüresedett helyre a vaáli járási mezőgazdasági bizottságba Rosenfeld Henrik bicskei lakost választották meg. Károly János apátkanonok vizsgálatot kér elrendelni arra nézve, vajjon a hitközségi adót megtagadó Sósokt község kötelese-e az egyházi adók kezelésére? — ha igen, ugy annak az eddigi rend szerint való behajtását kéri. Kiadottát a t. ügyészségnek. — A „Fejérvármegye monográfiája” című diszmuire befolyt összegekről szóló számadással felszólalt V. Balogh Lajos bizottsági tag, azt indítványozván, miszerint a mű egy jó nevű könyvkereskedőnek bizományba

adassék, nehogy a nagy költséggel kiállított munka megmaradjon. Károly János a jelen elárutás körül követett eljárás bonyodalmaságát hozza fel, mely szerint a megrendelő csak hosszas utánjárással képes megszerezni a mű egyes köteteit, mire az alispán a II. kötet megjelenésénél az eddig követett eljárás megváltoztatását igéri. — A Martonvásáron építendő megyei árva-ház építési programját a közgyűlés elfogadja. A műszaki tervre 200 és 100 frtos díjjal pályázat fog hirdetni. — A megyei tisztikarnak a hivatalos órák megváltoztatása tárgyában beadott kérvénye a helygymiszterhez pártolól fog felterjeszteni. A közgyűlés délelőtt 11 órakor véget ért.

Folyó hó 17-én a vármegyei rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgysorozata: 1. Ócsa és kir. Felsőegének a törvényhatósági bizottság határozata folytán beszerzett arcképek bemutatása. 2. A székesfehérvár-bicskei helyi érdekű vasutvonatra megszavazott 200.000 frtra vonatkozó pótdadó mérvének megállapítása. 3. A kórházépítő-bizottság előterjesztése az építési tervek vonatkozásilag. 4. Bédy József szolgabíró nyugdíjazási ügye.

A városnál.

Tegnap d. e. 9 órakor tartott meg a sorozások miatt elmaradt városi törvényhatósági bizottság rendes havi közgyűlése, melyen báró Fiáth Pál főispán elnököl. Tekintettel a tárgysorozat némely pontjának fontosságára, a közgyűlés rendkívüli élnékn folyt le. Míntán a következő legközelebbi közgyűlés megtartásának napjára h. hó 26-ika tűzvetett ki, kezdetét vette a tanácskozás, a melynek első pontja a számonkérőzések eredményéről szóló főispáni jelentés tudomásul vétetett. Az elintézetlenül maradt ügydarabok száma csekély s annak is nagyobb részét az iskolamulasztó gyermekek szülei ellen hozott bírságolások képezik.

A megyei kórház telkének kisajátítása a helygymiszter által jóváhagyott. A kisajátításnak békés uton leendő eszközölésére a közgyűlés Almásy Ferenc, Galambos István, Felkő József és Berregi József bizottsági tagokat küldte ki. Dr. Rádai Lajos azon kérdésére, hogy az átengedett területek fejében mi-téle ellenszolgáltatást biztosít a megye a városnak, Havranek polgármester azt feleli, hogy az építendő új kórházban, mely 150 beteg befogadására tervezetik, a városi betegek is el-látást nyernek. Farkasdi Dezső felszólalásában kiemeli, miszerint az építendő kórház 125 ágyra lesz berendezve, holott a mostani csak félannyival rendelkezik. Nehogy azonban ez is színház kérdéssé váljék, indítványozza, hogy a megye tulajdonjoga a telekkönyvi bejegyzésnél világosan körvonalazzassék. Rádai Lajos el-várja, hogy az új kórház felépítése után a városi kórház, mint teljesen felesleges, végképpen megszűnik, mert ennek tovább való fenntartása valóságos pocsékolása lenne a város közvagy-onának.

A hivatalos órák megváltoztatása iránt tett felterjesztést a miniszter nem hagyta jóvá. A polgármester kijelenti, hogy e tárgyban kérdést fog intézni több város törvényhatóság-gához s a nyereendő információk alapján eset-leg a felterjesztést meg fogják ismételni. A közgyűlés azonban a leiratot tudomásul vette.

Kinos megdöbbenéssel fogadta ezután a közgyűlés Diebala Györgynek az 1891—96. évi házipénztári számadások felülvizsgálásáról szóló jelentését, mely a város vagyonával könyv-nyelmiüen üölt gaszálkodások hosszú sorozatát tárta fel, a végén azonban oda lyukadt, hogy mivel a minden aprólékosra kiterjesztendő vizsgálat sok nehézséggel járna, legjobb lesz a felmentvényt megadni. Hasonló szabályellenes-ségek a jövőben — állítólag (!) — egyáltalán nem fordulhatnak elő, míntán a felülvizsgálat nem fordulhatnak elő, míntán a felülvizsgálat most már szigorú lelkiismeretességgel fog esz-közöltetni (?), mínthogy a közgyűlés ezt az 1897. évi számadásoknál már látni fogja. Hav-

ranek polgármester mint rendesen ezuttal is melegen védi a tisztikart s azok jóhízelemességét igyekszik bizonyítani. Nagy Ignác, Mohos Lajos, Tóth Arthur és Farkasdy felszólalásai után báró Fiáth Pál főispán az előadottakból igazolva látja az előbbi ügyvitel hibás voltát, de mivel ezen utólag segíteni már ugy sem lehet, kimondja a közgyűlés határozatát, hogy a számadásokra vonatkozó felmentvény kiadassék. (Gyöngye helyeslés. Tamásfi megkönnyebbülten sóhajt fel.)

A házzámozásra vonatkozólag a jelző-táblák pályázat után fognak beszerzteni.

A szikviz után szedendő fogyasztási illeték árlejts után fog berbeadati.

A tóvárosi ovoda-egyesület által kért ingyen telek dolgában a közgyűlés érdemlegesen nem határozott.

Az öreg-utcai iskola építése Pénzes Józsefre bízott, a ki az előirányzott összegből 11 $\frac{1}{4}$ % -ot engedett. Az építés ellenőrzésére Say Ferenc és Rigler János küldetett ki. Say Ferenc ezenkívül hivatalos ellenőrzést óhaj, mire Winkler Vilmos főmérnök felszólása után a főispán kimondotta a határozatot, hogy a felügyeletet a főmérnök hivatalból köteles teljesíteni.

Az öreg-utcai iskolánál a fiúk és leányok elkülönítést és iskolaszék és a tanítótestület nem javasolja, azért ezen javaslat mellőztetett.

A csapathozház szennyvizének levezetésére szolgáló csatorna készítésére az árlejts dobszó utján fog hirdetni.

A túzóltó mászó torony július 15-ig föl-épittetik.

A Simor-utcai csatorna beboltozását a közgyűlés végre sok huza-vona után elhatározta.

A színház-épület átvétele tárgyában Farkasdy Dezső, Hübner Károly és Kuthy József felszólása után a közgyűlés elrendelte a 60.050 frt vételár befizetését. A színház rendezésére végett kiküldött bizottságba bevalasztattak: dr. Rádai Lajos, dr. Fanta Adolf, Fittler Béla, Réé István, Say Ferenc, Tóth Arthur és Winkler Vilmos. A javításra 20.000 frt van előirányozva. Az épület belsejében eszközözendő javítást azonnal foganatosítani fogják, a külsőt pedig a szükséghez képest. A hatósági felügyelet Tamásfi Gyula gazdasági tanácsosra bízott, a ki fűzfakötelvényeiről szük körben, de gazdasági rendszeréről immár annál általánosabban ismeretes.

A szegényügyi szabályrendelet ügyében a segélyre szoruló szegények összerására választott bizottság tagjai lettek: Vajmár Ferenc, Sommer Mór, Boros Sándor, Lasist István, Laufener Ferenc, Páfi Károly, Almásy János, Flashár József, Berregi József, és Halász János.

A mentőegyesület vagyonát a város át-veszi és abból egy mentőköcsit egyéb hozzá valókkal együtt fog beszerezni.

A kóbor czigányok felügyeletével fel-merült költségeket a város sajátjából fogja fedezni, mivel a kormány azt megtéríteni nem hajlandó.

A közvilágításra vonatkozó tételnél a beérkezett három ajánlattétel egyelőre függ-ben hanyatlik, mivel azok közül csupán a Nagy Ignácéval lehet komolyan foglalkozni, a ki a villamos vasutra és a világításra együttes ajánlatot tett. Azért tehát hasonló ajánlat-tételre föl fogják szólítani a Trust-féle villamos czéget is.

A földönarvulók szabályrendeleti tervezete véleményezés végett az iparkamrához áttétetik. Szakolcsay Lajos megdöglőnek a Szarka-utca sarkán kért terület üzleti használatra 25 frt évi bér fizetése mellett 12 évre kiadott.

Az aggintézési tüzesséről szóló jelentésében a polgármester bejelenti, hogy a 3542 frtban megállapított kárösszeget a biztosító társaság már kifizette. Azon indítványát, hogy a le-égett épület leromboltassék és az értékesíthető anyag eladassék a közgyűlés jóváhagyta; egy-ben elhatározott, hogy az aggintézési bizott-sággal tanácskozni fognak az aggintézetnek miként leendő felépítése tárgyában. Rádai Lajos felvilágosítást óhaj, a felől, vajjon az aggin-tézési alapítványokat tényleg az arra jogosít-tottak élvezik-e? Havranek polgármester és

Fütlér Béla hozzászólása után határozatot, hogy a bizottság van hivatalos annak megállapítására, mely az arra jogosítottak érdekeit bizonyára figyelembe fogja venni.

Előnk vita keletkezett a sorompóknál és a vasúton szedendő vám megállapításánál mely tervezetet a polgármester ismertette. Többek felszólása után azonban elfogadták a javaslatot a nélkül, hogy az felolvasatott volna, mert az idő már nagyon előre haladt volt s a városatyák már kezdke kivonulni a teremből.

A gyűlés vége felé került sorra a *bérbeadott földek parcellázása*, mely pont nem is volt előzetesen a tárgysorozatba felvéve csak a kifüggesztett példányra lett utólagosan rávezetve. A tanács azt is javasolta, hogy mivel az utolsó árverésen mindössze alig tíz bérleni szándékozó jelentkezett, csupán a legelőkből kihasítandó 83 holdra hirdessenek újra árverést. Ezen szűkkeblű javaslat ellen többen felszóltak, hivatkozván a polgármesternek korábban tett ígéretére, mely szerint kedvező eredmény esetén a futási és a fővenyi földeket is parcellázatni fogja. Már pedig az eredmény elég kedvező volt, a mennyiben a most kiparcellázott földekért a város tetemesen nagyobb összeget fog kapni, mint az előző bérllet alkalmával kapott, s ha használató föld lesz, árverező is akad elég. Mindazáltal elfogadták a tanács javaslatát, mert már a bizottsági tagok nagy része eltávozott, s így a felállással történt szavazásnál ugyszólván csak a tisztviselők voltak jelen.

Igy szavazták meg a szintén hirtelenül előrántott utolsó számot, az *árvaszéki ülnöki állás* szervezését, mely rég a táblán sem volt jelzve. Daczára annak, hogy a városi polgárság ezt többször ellenezte, most végre megszavaztatták a tisztviselőkkel, a kik természetesen nem hagyhatták el előbb a termet, míg meg nem tették a kötelességüket s így most az indítvány jóváhagyás végett a miniszterhez fog felterjesztetni.

A miniszter jóváhagyta a II. alkapitányi állás szervezését, mely 1000 frt törzsfizetés és 200 frt lakbérrel javadalmazott hivatal pályázat útján fog betöltetni. A *„tisztviselők közgyűlése“* 3/4 órákor végződött.

HIREK.

— **Kitüntetés.** *Bezúky József*et, városunk több éven át köztisztvisletben és szeretetben álló volt hitoktatóját, jelenlegi polgárdi plebánost és kerületi tanfelügyelőt dr. *Steiner Fülöp* megyés püspök a tanügy terén szerzett érdemeiért a vörös cingulus viselésének engedélyezésével tüntette ki.

— **Jubileumi ünnep.** *Magyar-Almás*on az alkotmányos szabadságunkat biztosító 1848. évi törvények 50 éves emlékétünnepét május 1-én tartották meg a róm. kath. egyház hívei és az iskolás növendékek. Az ünnepély istentisztelettel kezdődött, ennek végezte után az iskola udvarán *Nagy Lajos* plebános szép beszéddel rajzolta a jelen volt szülők és iskolás növendékek előtt az 1848. évben biztosított alkotmányos törvényeink jelentőségét. Ezekután az iskolás növendékek szépen betanított hazafias dalokat és szavalatokat adtak elő *Keller Gyula* tanító vezetésével. Végül az egész ünnepelő közönség a „Himnusz“-t énekelte el, mely után az ünnep véget ért.

— **Műkedvelői előadások.** A Vörösmarty-kör állandó műkedvelői társasága ma tartja az utolsó főpróbát, a melyek már nyilvánvalóvá teszik, hogy a május 6., 7. és 8-án tartandó előadások a legfényesebb anyagi és erkölcsi sikerrel fognak záródni. Jegyek Szekerák és Hornyánszky kereskedésében még mindig előre válthatók s mint tudjuk még több igen jó hely kapható. — A színlapokon hirdetett beosztáson némi változások történtek. A „Marcel“ című darabban *Germaine* szere-

pét *Szepessy Gézá*né urnó volt szíves elvállalni, bár a családi gyász miatt nem akart ezutal szerepelni. A játékonny célra való tekintetből engedett azonban a rendezőség kérésének s e komoly darabban fellép, még pedig nem közönséges tehetőséggel. — Az igazgatóság ezuton is figyelmezteti a közönséget, hogy a darab fél nyolcz órákor pontosan kezdődni fog. Kéri tehát a közönséget, hogy legyen szíves helyét már korábban elfoglalni, mert a mellett, hogy illetlen dolog a mások élvezetének zavarása, még az a kellemetlen-ség is érheti őket, hogy az igazgatóság fél nyolcz órákor elzárhatja a bejáratokat, nehogy a nagyközönség szórakozását egyes emberek hanyagságuk miatt megzavarják. Azért igen helyesen teszi mindenki ha már 7 óra után közvetlen elfoglalja helyét a színházban.

— **Tízéves találkozó.** Azok az ifjak, a kik 1888-ban tettek érettségét a helybeli cisztercizta rendi gymnasiumban, tegnap délelőtt jöttek össze tízéves találkozójukra. Dr. *Holly Géza* hirta volt egybe a volt tanuló társakat s a tóvárosi kör volt találkozó helyül kijelölve. Mint fiatal emberek váltak el az élet küszöbén s mint férfiak találkoztak tegnap először. Jelen voltak a találkozó: dr. *Holly Géza* (Székesfejérvár), dr. *Dömötör László* ügyvéd (Budapest), dr. *Fay Sándor* ügyvéd (Budapest), *Felber Géza* káplán (Duna-Bogdány), *Jelinek Antal* káplán (Csákvár), dr. *Kégl Károly* megyei árvaszéki ülnök (Székesfejérvár), *Kaiser Károly* káplán (Budafok), *Kriszt Sándor* m. kir. postatiszt (Budapest), *Kiss Emil* földbirtokos (Vas megye), *Lukács Jenő* magányzó (Székesfejérvár), *Szebel-hely Gyula* járásbírósi tisztviselő (Budapest), dr. *Smoll Géza* orvos (Miskolcz), dr. *Neubauer Aladár* csillagász (Budapest). — A találkozó a kölcsönös üdvözlések után délelőtt 10 órákor istentiszteleten voltak a cisterciák templomában. A hálaadó istentiszteletet *Hamsus Gellért* tartotta, míg az osztálytársakért a találkozó pap osztálytársai tartottak misét. — Azután *Hamsus, Vas, Kolonics* volt tanáraiknál tisztelgetek, mely után egy közös képen lefényképeztették magukat. Délben 12 órákor lakomára gyűltek a tóvárosi körben. Ebéd alatt felköszöntöket mondtak: dr. *Holly Géza* az iskolatársakra, dr. *Dömötör László* a cisztercizta rendre, dr. *Kégl Károly* pedig a szeretet és barátságra. Végül volt osztályfőnöküknek dr. *Berger Máté* szt.-gotthárdi plebánosnak üdvözlő sürgönyt küldtek. Csak a délutáni órákban váltak el.

— **Florián körmenet.** Székesfejérvár régi fogadalmi ünnepe szt. *Florián* napja, a mikor a belvárosi plebánia templomból a reggeli 7 órai szt. mise után körmenet vezetetik a szt. *Sebestyén*ről nevezett felsővárosi templomba, a hol ünnepélyes nagy mise tartatik. Ma vezette ezen körmenetet *Gremperger István* apátplebános a hívő nép és a tanulóifjuság nagyszámú részvétele mellett. A felsővárosi plebánia templomban az ünnepélyes nagy misét *Tamás Vilmos* plebános tartotta.

— **Legfelsőbb kitüntetés.** *Mauthner* Ödön világszerte ismert budapesti mag-nykereskedőnek, kinek az orosz czár által történt magas kitüntetéséről csak a napokban emlékeztünk meg, őfelsége a király a csász. és kir. udvari szállítói czimet adományozta.

— **A népkonyha.** A népkonyha ügyét szerencsére ma már városzerte nagy érdeklődéssel tárgyalják s mivel általános rokonszeny kiséri a felvetett eszmét szemmi kétség az iránt, hogy még a tél folyama előtt megvalósul áldására a szegény éhezőknek. A játékonny négylet legutóbbi választmányi ülésén behatóan foglalkozott a népkonyha ügyével, a mely alkalomból a választmány határozatát itt-ott

tévesen magyarázták. Most illetékes helyről a következő felvilágosítást vettük: A játékonny négylet utolsó választmányi ülésén megejtett és a helybeli lapokban közölt határozatra vonatkozólag meg kell jegyezni, hogy a választmány örömmel készen nyilatkozván a népkonyha szervezése és vezetése, e gondot legkevésbé sem szándékozik másra hárítani. — Minthogy azonban e vállalat keresztülvitele sok kiadással jár, a közönség nagylelkűségét pedig a szokottnál nagyobb mértékben igénybe venni nem lehet, — e főben járó nehézség esakis oly módon találhat megoldást, ha a város az erkölcsi pártfogás mellett, melyet a szegények nyomorának enyhítésére szentelt, jóakaró fáradozása által a jót. négylet már eddig is megérdemelni remél, egy a kiadásokhoz arányosított bizonyos évi járulékot szán azon intézmény fenntartására, mely sok oldalról olyanynira szükséges és üdvösnök tartatik, hogy már régebben élénk eszmeccseré ad alkalmat az egylet körében s 2 évvel ezelőtt a „*Székesfehérvári Hírlap*“ hasábjain megjelent felszólítás folytán választmányi ülésben is behatóan tárgyaltatott, határozott indítvány alakját azonban csak most öltette, a midőn egy e célra egyenesen kilátásba helyezett nagylelkű adomány felajánlása által az egész ügy kedvező fordulatot nyert.

— **A rejtélyes láda tulajdonosa** már jelentkezett *Traun Jakab* nyugalmazott ezredes személyében, a ki *Köszegen* lakik. Arról azonban, hogy a láda melyik állomáson emeltetett le a vonatról, még máig sem tud a rendőrség. Ugyszintén a tolvajoknak is sikerült eddig megörizniök a legtökéletesebb inkognitót.

— **Elveszett.** Vasárnap folyó hó 1-én délután a hosszú temetőben egy női ezüst óralánc elveszett. A becsületes megtaláló szíveskedjék kiadódhivatalunkban jelentkezni, a hol az óralánc átadása mellett illő jutalomban fog részesülni.

— **A főkapitány figyelmébe.** Van nekünk egy városépítési szabályrendeletünk, mely még 1893-ban nyert miniszteri jóváhagyást, de a melyet a főkapitány talán még máig sem olvasott el és van annak a szabályrendeletnek egy pontja, melyet csak az respektál, a kinek éppen kedve tartja. Hangzik pedig a nevezett rendelet 44. §-ának egy bekezdésében a következőképen:

„Vihartetők, bolternyők, ponyvák, előre álló czimtablák stb. csak a járda felett 2-30 méternyi magasságban helyezhetők el.“

Nos tehát, a ki ezen határozott rendelkezésnek miként való megtartásáról magának bizonyoságot akar szerezni, az menjen végig a nádor-utcán, a hol a kinyuló czimtablák és bolternyők teljesen elveszik a kedvét a járdán való máskálástól, mert azt úgy látszik az üzletlajdosok tisztán a maguk céljaira használják s a ki elég meggondolatlanul 150 cmnél magasabbra merészkedett felőni, annak jó hacsak a kalapját üti le a fejéről valami kiálló vas-ponyvavartó és nem egyszersmind a fejét is. Ezó- vagy napernyővel pedig egyáltalán nem tanácsos arra menni, mert könnyen összeütközésbe jöhet a leelőgő kirakatlámpákkal s más hasonló közlekedési akadályllyal, melyek azonban más utcában sem tartoznak a ritkaságok közé. Így a Kossuth-utcában *Szigeti fényképész* ernyője előtt valósággal kitérni kényyszerül az arra menő, mert a városatyákat kivéve, minden más halandó beleüti a fejét. Figyelmzettjük a főkapitányt, hogy siessen ezektől a leelőketlen utonállólától a járó-kelő közönséget biztosítani, míg a pórujjartak személyesen meg-

akarja elosztani e darabbal. Vértessy Matild (nem hiába a director lánya!) excéllál ebben a darabban és előre láthatólag sok tapsot fog aratni. Gáspár Károlyné is igen fesztellenül mozog a színpadon. Az atillatlan huszár örnagy, Kovács A. Sándor ugy játszik, akár egy jubillási apaszínész, alakítása jóval felül emelkedik a műkedvelésen. Dr. Kőnig Béla a hírlapíró szerepét játsza pompásan, s Juraszek mint Lenkei lökete ki magát előkelően. Hogy gróf Festetich Bennó Gyuri huszár szerepében kabinet alakítást nyújt, ki csodálkozik rajta? Hiszen a mult évben már bemutatta nem mindennapi színész-tehetségét. Fényes huszár uniformisánál csak hatalmas fekete bajusza fog nagyobb hatást kelteni.

Ez volt a hétfői főpróba eredménye s a meghívott közönség azzal a meglepétedett tudattal távozott, hogy műkedvelőink fényes sikert fognak aratni.

A tegnapi második főpróba ugyan olyan körülmények között indult meg mint az első, csak azzal a különbséggel, hogy ezúttal sokkal nagyobb számú néző közönség volt jelen, mint az első főpróbán. A földszinti páholyok mind el voltak foglalva s néhány Dobó színtársulat nem egy estén játszott kisebb közönség jelenlétében, mint a mennyi a második főpróbán jelen volt.

Az »Eszernyő« című vigjáték lesz a második művész-est első darabja. Bohózatos kaczagató darab, tele helyzeti komikummal. Reé Mariska a főkapitány leánya Emmy szerepében, mint ugyancsak kardos menyecske mutatja be magát, s Bereczky Miksa a szerencsés férj, a ki boldog helyzetét nem tudja megbecsülni, meggyőződik róla, hogy az ő feleségének piczi szája nem csak csokoládézsátra termet, mert perelni is tud vele a kedves asszonyka. Roszberger Milike aranyos Ellen, a ki bájos egyszerűséggel valja be a nagy közönség előtt, hogy ő neki nagyon tetszik az a rozscsont, Kornis Zoltán, azaz Ravlings Tamás és semmi kétségünk, hogy a függöny leeresztése után rövid idő múlva férj és feleség lesz belőlük. Vértessy Matild mint szobaleány csodálkozik klasszikusan, hogy az ő ura annyira házias érenyű, hogy még akkor sem fut az ablakhoz, ha a katonaság vonul el a ház előtt. Keczán Ella és Wertheim Pál egészítik ki a szereplő műkedvelőket és a darab igen sikerülten ér véget.

A színpadon hirdetett »Az apród« című dramolettel felcserélték az utolsó est második darabjával s így »A Harmadik« főpróbáját láttuk tegnap.

Hevessy és Hetényi együttesen kifundált darabja, a mely nem mindennapi hatást keltett annak idején. Daczára, hogy a komoly darabokat előadni sokkal nehezebb műkedvelőknek, mint a helyzeti komikummal telített vigjátékokat, éppen ez hirdeti legjobban műkedvelőink kiváló tehetségét és szorgalmát, hogy a komoly darabokat is bámulatra méltó sikerrel játszzák meg.

Roszberger Ilona játéka e darab sikerének egyik legelőkelőbb rugója. Tiszta, csengő hangjával gyönyörűen deklamálja el a darab erkölcsi motívumát a mely a könnyelmű párbajozást kárkoztatja. Az érzelmek részében játéka kiváló nagy része van a sikerben elragadó megjelenésének s klasszikus szép arca, sugár alakja, könnyed, keresetlen modorlata, mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy igaz gyönyörrel nézzük játékát.

De itt újból hangoztatnunk kell, hogy műkedvelő hölgyeink nem akarnak egy csöp áldozatot sem hozni a művészetért. Az ölelést és csokoládózást olyan naiv módon igyekeznek bemutatni, a mely komikus voltával lerombol minden hatást. Hiszen olyan sok ember láttára, *jótekonny czéliből, művészi szempontról* ölelgetni, csokolni nem szégyen! Hány alkalommal teszik meg a jótekonny bazárok rendezése alkalmával előkelő hölgyeink, hogy a jótekonnyág sikeresebb gyakorlása czéljából csókot is árulnak. S ugyan ki látott ebben valami megbotránkozató dolgot? Nem maguktól a tettektől, hanem azoknak erkölcsi motívumaitól függ azoknak kritikája!

Rupp Kálmán s főképpen ifj. Fiáth Imre szerepének még magoknak jól megérdemelt tapsokat. »A Harmadik« előadása a legjobbakk közül való.

A »Köztyűk« a második est utolsó darabja s főpróbája után itélve szintén egyike a legsikerültebb előadásnak.

Bereczky Miksáé benne a főszerep, a ki rendkívül kedvesen tudja szórakoztatni a közönséget s dicséretére legyen mondva valóságos színésznek nézünk, ha nem tudnánk hogy a színpadon kívül hivatalosan működik közre a pénzügyigazgatóságánál, hogy az adóprébe szorítson bennünket. Hogy is

lehet egy ilyen kedélyes uriembernek olyan kellemetlen foglalkozása!

Weber Józsa és Say Tekla játszzák a két leány szerepét. Weber Józsa kellemes, kedves játékaival, Say Tekla utánozhatlan naivitásával ragadja el a közönséget. Wertheim Pál, mint Gócsi Mukli valóságos kabinet alakítást nyújt. Rupp Kálmán és Szenes Oszkár sikerült játéka egészíti ki az ensembel-t.

Szóval a második nap főpróbája éppen olyan szép sikerrel kecsegtet mindnyájunkat, mint az első este, és biztosra vehetjük, hogy az első előadásokról kizsuroló közönség kívánságára, mind a három előadást megfogják legközelebb ismételni!

n — — n.

Irodalom és Művészet.

Keresztény Családok Lapja. Manapság, midőn az arisztokratától le egészen a sarki hordárig senki sem tud immár el lenni a nélkül, hogy ha mást nem, legalább lapokat olvasson, első tekintetre azt hinnék, miszerint az irodalom virágzásának aranykorát éljük, pedig nem egészen úgy van. Vizsgáljuk meg csak alaposan, példánakokéért a nagyszámmal megjelenő szépirodalmi hetilapok belső tartalmát s azonnal látni fogjuk, hogy ez a fellendülés csak látszólagos, mert regény és regény, irány-cikk és iránycikk, vers és vers között rengeteg különbség lehet. Az említett lapok nagy része nem egyéb közönséges üzleti vállalatnál, a hol főczél a haszon. A tartalom mel'ekes, s nem is okoz valami tulságos nagy gondot a szerkesztőnek, mivelhogy sikerült a nagy közönség izlését már eddig is annyira elrontani vagy legalább megtevesztetni, hogy két kézzel kapjon mindenhez, a mi új, a mi változatos, ha az nem egyéb is a haszontalanságok változatánál. Így csináltak helyet az irdalomban a dekadeneciának, mely kárhuzatos irány mindegyre nagyobb tért hódít, mely nem egyéb az emberek gyöngeségeinek kizsákmányolásánál. Szegény, végtelenül szegény ember az olyan, a ki ideálok nélkül való, a ki a jónak és rosznak eredetét önmagában keresi s egyéb rendeltetést nem ismer, minthogy dolgozzék, szenvedjen, élvezzen a földön mindent a mihez hozzájut, válogatás nélkül és meghaljon azzal a tudattal, hogy bevégezett mindent. Am vallja ezt a hitet a ki beéri ennyivel, de a ki lelkevel törődik, az ne menjen utána. Olvassunk, de azért, hogy abban gyönyörűséget találjon a lelkünk és a szívünk, a gondolkodásunk meg-nemesedjék tőle. Mennél inkább látjuk az élet ürvenyeinek piszkos kavargását, mennél jobban elkieserit a lét üressége, vigasz nélkül való silányúsága, köznapiasága, annal nagyobb szükségét érezzük az ideáloknak. Mert legszebb dolog a világon a hit és legmagasztosabb a szeretet, ezeknek pedig egyike sem lehet tökéletes a másik nélkül. Azért ne hagyjuk magunkat megvesztegetni a hamis profétáktól, a kik szépen prédikálnak ugyan, de ennek az ellen-

kezőjét hirdetik. Örömmel fogadjuk tehát azon új hetilapnak keletkezését, mely a »Keresztény Családok Lapja« címet viseli. Tartalmából meggyőződünk, hogy igazat mondott, midőn azt ígérte, hogy mindenkinek felett keresztény és magyar fog lenni. Ezt a lapot bizvást adhatjuk fiatal leányaink kezébe, abból nem tanulnak rosszat, mert az életnek nem azt az oldalát dicséri, a mi bünsü irtalmainak változatoságaival oly könnyen megmetyelvezheti az ifju lelket, hanem azt, a melyik tisztább, nemesebb és jutalmazóbb. És gyönyörűséget találunk benne mi magunk is, mert komoly tartalmasságával oktat és tökéletesit bennünket. A Dugovics Imre szerkesztésében hetenkint egyszer bő tartalommal és csinos képekkel megjelenő lap előfizetési ára egész évre csak 4 frt, félévre 2 frt és negyedévre 1 frt. Az előfizetési pénzek legközönségszerűbben posta utalványon VIII. ker. József-körút 20. sz. alá Budapestre a kiadóhivatalba küldendők. F—y.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Spectator. A beküldött czikkből fölhasználtak az egyházi részt. A mi a cistercita rend egyéb ünnepeit illeti sajnáljuk, de helyet nem adhatunk részére. Nem óhajtjuk fellebbenteni olvasóink előtt az a titkos fátyolt, mely ezeket az ünnepeket eltakarja. Így akarták ezt az itteni rendház tagjai, és mi nem óhajtunk a mások eltöltött dolgaiba avatkozni. Üdv!

A palotai-uton levő

KOSTYELIK FERENCZ tulajdonát képező jó hirnevű

VENDÉGLŐ

Házzal együtt

jutányos áron, kedvező feltételek mellett a tulajdonos betegsége miatt

MINDEN ÓRÁN

eladó!!

Bővebbet ugyanott.

VENDÉGLŐS URAK FIGYELÉBE

legújabb szerkezetű

SÖR és BORKIMÉRO KÉSZÜLÉKEK

egyszersmind

jégszekrények nagy jégmegtakarítással.

Ezen készülékkel egy hordó sör (Pilseni is) több napon át az utolsó pohárig jég hidegen és kristály tisztán mérhető.

Különlegesség: törvényesen védett, Universál Sör és borkimérol asztal, erős zinkbádoggal burkolattal mosóedényvel, hűtőszekrényvel, ételneműeknek stb. Kívánatra vezeték közvetlen a pinczéből. Folyékony szénsavval vagy tiszta légnomással. Csinos kivitel, olcsó ár.

Dr. WÁGNER ÉS TÁRSAI

egyesült gyárak mint betéti társaság

BUDAPEST, TINODY-UTCA 3. SZÁM, a Gizella gőzmalom mögött.

Arjegyétek ingyen és bérmentve.

3854./tk. 898.

A sűrgetési napló vezetőjének jelentése Hellenstáiner Imréné szül. König Ilonának, Tujner Erzsébet és társai elleni végrehajtási ügyében

Végzés.

Ezen jelentés következtében a 2511/1898. tkvi sz. a. elrendelt árverésnek 1898. évi május hó 6-ik napjának délelőtti 9 órájkor ezen kir. tszék mint telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében leendő foganatosítása végett Tuboly István kir. járásbíróági végrehajtó kiküldetik.

Miről 1. Tuboly István kir. járásbíróági végrehajtó az árverési hirdetmény és feltételek egy-egy példányának kiadása mellett, 2. Kovács István végrehajtató ügyvédje, továbbá az érdekeltek 3. Vágner Jánosné szül. Tujner Erzsébet, 4. Szigli Jánosné szül. Tujner Anna, 5. Tujner István, 6. Tujner Károly, 7. özv. Tujner Józsefné Vincz Juliánna végreh. szenvedettek helyben felzetten értesítendők.

Sz.-Fehérvárott, 1898. évi április hó 7-én a kir. tszék tkvi hatósága.

Kovács kir. tszéki bíró.

Mű-selyem-szövet

festőde és vegyészeti ruha-tisztító intézet.

Sz.-Fejérvár, Szt.-István-utca 3. sz. a.

a Sz.-István templommal szemben.

Minden e szakmába vágó ruhaneműek

UJRA FESTÉSRE + + + +

+ + + vagy TISZTÍTÁSRA

ugy a legfinomabb szőrmék, glazé keztyük stb., csipke függönyök vagy bármimemű tárgyak elvállaltatnak.

Gyászruhák

haladéktalanul a legjutányosabb árban, felelőség mellett eszközöltetnek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve kész szolgálja

Papp Károly.

Hirdetések

felvétetnek kiadóhivatalunkban jutányos áron.

Magyar Királyi Szab. Osztály-Sorsjáték.

1-ső osztály nyereseményhuzás 1898. május 11. és 12-én.

100,000 SORSJEGY — 50,000 NYEREMÉNY.

Mind a 6 osztály nyereseményi összege 13 millió 160,000 korona.

Főnyeresemény egy millió (1.000,000) korona.

Az 1-ső osztály hivatalosan megállapított betéte:

egész eredeti sorsjegy . . . frt 6.— | fél eredeti sorsjegy . . . frt 3.—;
negyed eredeti sorsjegy . . . frt 1.50.

Rendeléseket, az összeg beküldése ellenében, vagy utánvétel mellett, postafordultával eszközöl a m. kir. osztálysorsjáték főurda

Szántó és Társa BUDAPEST
IV. Deák Ferencz-utca 19.

Letéphető.

[A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték eredeti sorsjegyeinek megrendeléséhez]

Megrendelő-levél.

Magyar királyi szabad. osztálysorsjegy főurda **SZÁNTÓ ÉS TÁRSA, BUDAPESTEN.**

Kérem a magyar kir. szab. osztálysorsjáték 1/1 l. oszt. sorsjegyet á forint 6,
1/2 l. oszt. sorsjegyet á frt 3, 1/4 l. oszt. sorsjegyet á frt 1.50 eredetiben beküldeni, a melyért
forint kr összeg **postatalványnyal kitétek.**
átánvételezhető.

vezeték-és keresztnév
lakás
czimet kérünk : posta

Különféle közelebbi megjegyzés :

*) A mely sorsjegy nem igényeltetik, áthuzandó.

BUTORVÁSÁRLÓK FIGYELMÉBE!

SIMON LAJOS

asztalos és kárpitos butorraktára,
SZÉKESFEJÉRVÁR, Kossuth-utca 6. szám (a posta átellenében.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönségnek saját készítményű butoraival berendezett üzletét, hol dus választékban kaphatók fényezett és matt háló-, ebédlő és szalon szoba butorok, továbbá

Diványok és ottományok

mindenféle alakban. Képek, fali és pipere tükrök, márvány és falappal. Ebédlő és nádszékek, függönytartók, matraczok, lószőr és tengerifüvel tömve — a legolcsóbb árban kaphatók. — Továbbá elvállal mindenemű asztalos és kárpitos munkák javítását és átdolgozását, új butorok készítését a legújabb divat szerint. Ugyszinte ruganyos matraczok és rolleták készítését

a legjutányosabb áron gyorsan és pontosan teljesít.

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és szőnyeg-üzletében

Székesfejérvár, (Pollák czipésszel szemben)

a tavaszi idényre a legdivatosabb női szövetek, női és gyermek felöltők megérkeztek és azok meg-
lepő olcsó árakért adatnak el.

Vászonneműekben szintén nagy választék.

1 vég vas vászon 30 rófós kitünő minőség ezelőtt 7 frt 50 kr	most 4 frt — kr.
1 " kanavász 30 " " " " " 7 frt 50 kr	most 3 frt 80 kr.
1 " Rumburgi 50 " " " " " 25 frt — kr	most 8 frt 50 kr.

Kérem a tisztelt közönség szives pártfogását, az elismert szolid és jutányos kiszolgálásról már előre is biztosíthatom.

Tisztelettel **STEININGER SÁNDOR.**

